

N:o 59.

Af Herr **F. Berglöf**: *Om ändring i gällande bestämmelser angående utskänkning af vin och maltdrycker.*

Den 7 December 1866 utfärdades nådig förordning angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker. Grundtanken i denna förordning var, att »utvägen till försörjning genom bedrifvande af ifrågavarande i och för sig oskadliga rörelse icke borde inskränkas mer än som erfordrades för betryggande mot missbruk och förekommande, såvidt ske kunde, af sådana oordningar, som flerstädes egt rum å ställen, hvilka för dylik rörelse hållits för allmänheten öppna».

Genom nämnda förordning var bestämdt, att den, som ville till förtäring på stället, vare sig med eller utan mat, mot betalning hålla allmänheten till handa öl, dricka, porter, kokadt kaffe, té och chokolad eller andra icke spirituösa drycker med undantag af vin, endast behöfde derom göra skriftlig anmälan på landet hos kommunalnämndens ordförande och länsman i orten samt i stad hos magistraten, samt i afseende å handel med vin af inhemsk eller utländsk tillverkning, att ansökan derom borde ingifvas till kommunalnämnd eller magistrat och pröfvas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, dit nämnden eller magistraten hade att insända ansökningen jemte eget utlåtande, huruvida sökanden gjort sig känd för sedlighet och ordentlighet samt i öfrigt med hänsyn jemväl till rörelsens omfattning kunde anses lämplig att försäljningen förestå.

Det dröjde icke länge, förrän röster höjdes emot det sätt, hvarpå rättigheterna till försäljning af maltdrycker missbrukades och de ordningar af allehanda slag, som på ölstugorna förekommo. Förslag väcktes redan vid 1868 års riksdag om rättighet för kommunalnämnd på landet och stadsfullmäktige i stad att bestämma om antalet och belägenheten inom kommunen af ölstugor, sättet för rörelsens utöfning samt pröfning af lämpligheten hos de personer, som sökte rättigheten, men Riksdagen ville härtill icke lemna sitt bifall.

Upprepade klagomål öfver missbruk i försäljningen och ordningar på försäljningslokalerna samt Riksdagens underdåniga skrivelser den 18 Maj 1871 och den 22 April 1872 framkallade dels nådiga kungörelsen den 22 Augusti 1871 angående vissa inskränkningar rörande försäljningen å torgdagar, vid vapenöfningsmöten samt utomhus i mindre omfattning, dels nådiga kungörelsen den 22 Februari 1873, hvarigenom bestämdes att, då maltdrycker i likhet med vin innehålla alkohol och njutna i större mängd kunna verka rusgifvande, angående rättigheten att till förtäring på stället hålla allmänheten tillhanda öl, dricka, porter eller andra maltdrycker skulle gälla hvad för erhållande af sådan rättighet vore om vin stadgadt. Genom denna förordning gjorda inskränkningar visade sig äfven snart vara otillräckliga. Hemställanden så inom som utom Riksdagen gjordes därför att ifrågavarande rörelse borde så mycket som möjligt inskränkas, och att kommunerna skulle tillerkännas rättighet sjelfva bestämma, huruvida vin och maltdrycker borde inom deras områden allmänheten tillhandahållas samt, i händelse sådant af kommunerna medgäfvos, huru många försäljningsställen skulle få finnas.

Efter dessa och öfriga af Riksdagen godkända grunder utfärdade Kongl. Maj:t den 18 September 1874 nu i hufvudsakliga delar gällande nådiga förordningen angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade icke spirituösa drycker.

Häraf framgår, att allmänheten har begärt, samt att Riksdag och regering steg för steg tillmötesgått befogade önsknigar om skärpta bestämmelser angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin och maltdrycker. Men anspråket på ordning och sedlighet vill ändock icke åtnöjas med hvad som härutinnan förordnats, utan påyrkas än vidare bestämmelser angående dessa drycker, vin och öl, som borde vara närande och läskande drycker, men mången gång genom oriktig beredning eller tillsats af för helsan skadliga ämnen bringa sjukdom och förderf öfver konsumenten. Det är en känd sanning, att handeln

med vin och öl medför icke så obetydlig vinst, och framträder härigenom alltid frestelse för den affärsman, som gjort till sin uppgift att utan hänsyn till medlen vinna sitt mål att förtjena pengar. Då rättighet att till förtäring på stället försälja öl numera icke kan vinnas endast genom en anmälan hos kommunalnämnd, länsman eller magistrat, samt rättigheten såväl till nämnda försäljning som enahanda handel med vin är inskränkt till ett begränsadt antal lägenheter, måste utvägar att kringgå här förut angifna lagbud utfinnas. Sättet är anmälan om idkande af handel, hvarefter vin och öl från obegränsadt antal lägenheter utan kontrolleradt läge kan säljas till afhemtning. Det är i denna näringsgren och dess handhavande, som klagomål nu förspörjas, och fråga torde vara, om icke något bör stadgas för att redan i tid sätta en gräns för det ofog, som hotar att allt mera gripa omkring sig.

För att inom tillståndiga gränser hålla denna handel till hemtning hafva bestämmelser genom sistnämnda förordning den 18 September 1874 gifvits

dels i § 12: »Derest, sedan vin eller maltdrycker blifvit köpta hos den, som idkar handel med dylika drycker, utan att vara berättigad dem till förtäring på stället afyttra, dessa drycker varda i närheten af försäljningsstället förtärda å område, hvaröfver försäljaren eger förfoga, skall han, om det sker med hans vetskap, anses och straffas såsom den der utöfvat olaga utskänkning af sådana drycker;»

dels i § 14, sådan den numera lyder i Kongl. kungörelsen den 30 November 1876: »1. Håller landthandlande till afhemtning vin eller maltdrycker till salu, och visar sig att genom försäljningen oloflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föranledas, eger kommunalnämnden att för viss tid eller för alltid förbjuda sådan landthandlande all vidare försäljning af nämnda drycker; och gälle i fråga om verkställighet och underställning af sådant beslut hvad i § 13 mom. 1. är stadgadt. 2. Sådant förbud, som nu är nämndt, må ock omedelbarligen meddelas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom kommunalnämnd blifvit hörda. 3. Fortsätter landthandlande försäljning af vin och maltdrycker, sedan förbud deremot honom delgifvits, böte som i § 11 mom. 1. är för oloflig utskänkning af vin eller maltdrycker stadgadt.»

Erfarenheten har dock visat, att dessa föreskrifter icke äro tillfyllestgörande för att inom ordningens och sedlighetens gränser hålla försäljningen till afhemtning. Sedan försäljaren lärt sig anvisa vin- eller ölköparen såsom plats, der han kan förtära den afhemtade drycken, sådant område, hvaröfver försäljaren icke eger förfoga, eller ock und-

vika att taga kännedom om platsen hvarest förtärandet verkställes, kan hvad som sägs i 12 § numera icke hindra, att vin- och ölkrogar uppstå i närheten af vin- och ölhandlande på landet och städernas utkanter.

Bestämmelserna i 14 § hafva deremot sin gagnande betydelse, hvad landsbygden angår, men städernas ordningsmakt har i desamma intet stöd till förekommande af oordningar genom handeln till afhemtning af vin och öl. Fullgiltiga skäl finnas för att utsträcka de i denna § gjorda föreskrifter för landthandlande äfven till handlande i stad, som till afhemtning håller vin eller maldrycker till salu. Det kan invändas och är väl sant, att det i stad genom den större polisstyrka, som der måste hållas, är lättare att afböja oordningar, men härvid är att bemärka det handel i stad, och i synnerhet handel med vin och öl, idkas i stadens utkanter samt vid större industriella anläggningar och hamnplatser utom stadens reglerade område äfvensom från båtar eller prämar i stadens hamn.

För att hafva tillsyn om och afstyra de oordningar, som i följd af vin- och ölhandeln på dessa ställen kunna uppkomma, erfordras en större polisstyrka än den, som städerna ega förmåga att aflöna. Att vid sådant förhållande söka genom ändring i lagstiftningen för såväl land som stad afhjelpa de klagomål öfver missbruk och oordningar, som flerstädes egt rum å ställen, der för afhemtning vin och maldrycker hållits till salu, torde vara en billig begäran, som icke bör lemnas utan allt afseende.

På grund häraf vågar jag uttala den åsigt, att kommunernas styrelser böra lemnas rättighet att pröfva lämpligheten hos de personer, som söka rättighet att till afhemtning sälja vin och öl, samt att § 14 i sistnämnda nådiga förordning bör gifvas denna lydelse: 1. Håller handlande till afhemtning vin eller maldrycker till salu, och visar sig att genom försäljningen olofflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föranledas, eger magistrat eller kommunalnämnd att för viss tid eller för alltid förbjuda sådan handlande all vidare försäljning af nämnda drycker; och gälle i fråga om verkställighet och underställning af sådant beslut hvad i 13 § 1 mom. är stadgadt. 2. Sådant förbud, som nu är nämndt, må ock omedelbarligen meddelas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, sedan den, hvares rätt är i fråga, äfvensom magistrat eller kommunalnämnd blifvit hörda. 3. Fortsätter handlande försäljning af vin eller maldrycker, sedan förbud deremot honom delgifvits, böte som

i 11 § 1. mom. är för oloflig utskänkning af vin eller maltdrycker stadgadt;
och hemställer derföre, att Riksdagen beslutar i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla,

att till ämnet hörande författningar måtte varda ändrade i öfverensstämmelse med här förut angifna grunder.

Stockholm den 27 Januari 1883.

Frans Berglöf.

N:o 60.

Af Herr **J. F. Carlsson:** *Om förändrad lydelse af § 117 i Skiftesstadgan.*

Under åberopande af dels de motiv, som finnas anförda uti den af mig vid sistlidne riksdag väckta motion, N:o 29, angående förändrade bestämmelser i fråga om val till ledamot af egodelningsrätt, samt dels de under diskussion vid behandlingen inom Andra Kammaren den 1 sistlidne April anförda skäl för bifall till den föreslagna förändringen, vågar jag härmed vördsamt föreslå, att ett tillägg i § 117 af Kongl. stadgan af den 9 November 1866 angående skiftesverket i riket, måtte